

Др Горан Маричић,*
Служба за заједничке послове
Владе Републике Српске
Република Српска, БиХ

СТРУЧНИ ЧЛАНАК
doi:10.5937/zrpfni1878309М

UDK: 347.72.036(497.11)
Рад примљен: 10.03.2018.
Рад прихваћен: 03.05.2018.

САЗИВАЊЕ СЕДНИЦЕ СКУПШТИНЕ АКЦИОНАРСКОГ ДРУШТВА

Апстракт: У раду су анализирани релевантне одредбе актуелног Закона о привредним друштвима, које дефинишу сазивање скупштине акционарског друштва уз примену нормативног, упоредног (компаративног) и делимично историјскоправног научног метода. Утврђено је да само акционари могу бити чланови скупштине акционарског друштва и да се управо они, на одговарајући начин, позивају на скупштину. Управо законске одредбе које се односе на позив, затим законска могућност побијања одлука скупштине које нису сазване у складу са законом и статутом друштва, те законска правила о месту одржавања скупштине, оправдавају опредељење аутора за њихово детаљније разматрање и анализу. Наиме, овако конципирана правила, недвосмислено повезују императивне одредбе закона са диспозитивним одлукама органа, где императивно уређивање односа у привредном животу сведочи, како о важности датих односа, тако и о заинтересованости саме државе да на принципу униформности успостави унутрашње функционисање привредних друштава. У раду је разматрано и учешће на седници електронским путем, као извесна новина коју је наметнуло информатичко доба и дигитална револуција.

Кључне речи: акционар, позив, место, скупштина.

1. Увод

Скупштина акционарског друштва је једини орган власника који је најшири и уједно најзначајнији орган управљања. Скупштина се састаје од случаја до случаја и стога не представља сталан орган акционарског друштва, те се управо по томе разликује од осталих органа друштва који делују у континуитету, као на пример одбор директора или надзорни

* g.maricic@zsp.vladars.net

одбор. С друге стране, ови одбори (одбор директора или надзорни одбор) представљају органе који су професионално стручни, док скупштина то није. Узимајући у обзир наведено, законодавац је прописао одређене информације које садржи позив за скупштину, подижући тиме ову материју на ниво законских одредби императивног карактера. Ипак, то не значи да позив не може садржати и друге информације и податке, ако исти нису у супротности са законом. Овде се не ради о ограничавању слободе пословног одлучивања органа друштва, већ о покушају државе да обезбеди услове и амбијент у коме ће се на јединствен начин одвијати одређене радње унутар друштва.

С обзиром на то да се позив упућује лицима која су акционари друштва, прво ће њима бити посвећена пажња, а затим ће бити анализиран сам позив за седницу скупштине, као и место одржавања исте. С тим у вези неопходно је утврдити ко су акционари и ко има право да учествује у раду скупштине.

Колики је значај законодавац дао сазивању скупштине указује и право акционара на побивање одлуке скупштине ако та седница скупштине друштва није била сазвана у складу са законом и статутом. То право имају искључиво акционари који су имали право на учешће у раду седнице скупштине.

Према становишту теорије и иностране судске праксе повреде правила о припреми скупштине обухватају повреде норми о сазивању и објављивању дневног реда скупштине. Тако на пример, уколико је нетачно одређено место одржавања скупштине оно представља основ за рушљивост, а исти је случај и са одлукама донетим на скупштини када није поштован рок за сазивање скупштине (Арсић, 2006: 18).

Примена нових информатичких технологија условљава и усклађивање правне регулативе, у конкретном случају са потребама ефикаснијег и јефтинијег сазивања и одржавања седница скупштине, те су се и одредбе о сазивању и одржавању скупштине акционара неминовно прилагодиле захтевима информатичког доба.

2. Акционари – чланови скупштине

Што се тиче састава скупштине и права акционара, нема битнијих измена у односу на претходни ЗПД¹ из 2004. године. Скупштину акционарског друштва увек чине само акционари друштва. Члан скупштине не може бити лице које није акционар, чак ни ако би скупштина желела да тако

1 У даљем тексту ће се за Закон о привредним друштвима користити скраћеница ЗПД.

буде. У складу са наведеним закључује се да су чланови скупштине и физичка и правна лица. С обзиром на то да правна лица не могу физички да учествују у раду скупштине, у њихово име ће у раду учествовати законски заступник или пуномоћник. При томе он није члан скупштине, него је члан скупштине и даље правно лице, а њега заступа физичко лице. У раду скупштине заступник или пуномоћник има сва овлашћења која има и акционар кога заступа, с тим што он та овлашћења врши у име заступаног (Стефановић, Станивук, 2012: 302).

Ипак, иако први став чл. 328 гласи: „Скупштину чине сви акционари друштва“, Закон дозвољава да се статутом може утврдити цензус за лично учешће у раду скупштине, а који не може бити већи од 0,1% укупног броја акција дате класе. Акционари који не поседују утврђени капитал могу се удружити и именовати заједничког пуномоћника, а могу искористити и могућност гласања у одсуству. Приликом заседања скупштине, неопходно је утврдити да ли она има кворум за рад, а током одлучивања – и да ли је одлука усвојена потребном већином. Наведено је потребно утврдити према томе ко су акционари, јер они и чине скупштину, и колики им број гласова припада у скупштини. Акционари су лица уписана као власници акција приликом оснивања друштва, што не значи да су власници акција у време одржавања седнице скупштине. Најбоље и најисправније решење би било утврдити ко су акционари баш на дан одржавања седнице скупштине, али је то практично немогуће. Наиме, Централни регистар који води евиденцију о акционарима и акцијама практично и може да да овај извод на сам дан одржавања седнице, али он не мора бити тачан, јер је можда непосредно пред штампање извода поднет захтев за упис акционара који још није „прошао“ кроз Регистар. Како би се решио проблем прецизног утврђивања ко су акционари, и код нас² и у упоредном праву је уобичајено одређивање дана акционара (Стефановић et al., 2012: 307). Одредбе чл. 331, који се односи на начин утврђивања дана акционара, у потпуности су усклађене са европским директивама.³ За дан акционара сматра се десети дан пре одржавања седнице скупштине акционарског друштва. Утврђивање списка акционара врши се на основу извода из јединствене евиденције акционара у Централном регистру хартија од вредности

² У претходном ЗПД било је прописано да се дан утврђења акционара одређује оснивачким актом предузећа или одлуком управног одбора, уколико се оснивачким актом пропусти одређивање овог датума (*Закон о привредним друштвима*, Службени гласник РС, бр. 125/2004, чл. 286).

³ *Commission Directive 2007/39/EC, of 26 June 2007 amending Annex II to Council Directive 90/642/EEC as regards maximum residue levels for diazinon.*

(Ćulinović, Hasić, 2001: 46).⁴ Релевантност дана акционара види се и из правила које је прописано ставом 3 овог члана, који прописује да акционар са овог списка који после дана акционара пренесе своје акције на друго лице задржава право да учествује у раду скупштине по основу тих акција. Сходно наведеном а ради благовремене информисаности, предвиђена је обавеза достављања поменутог списка сваком акционару и то на његов захтев. Достављање овог списка је дужан да изврши одбор директора, односно извршни одбор када је у питању дводомно управљање друштвом. У јавном акционарском друштву које има преко 10.000 акционара извршење наведене обавезе врши се на начин предвиђен ставом 5 овог члана.⁵

3. Позив за седницу скупштине

Да би акционари могли остварити своје право на учешће у раду скупштине, као прво и основно, морају бити позвани на седницу. Сам позив мора да садржи одређене елементе који су као такви прописани законом, дакле држава их је дефинисала на императивни начин, као обавезан садржај позива. Међутим, са становишта међународне судске праксе, као и по владајућем мишљењу у теорији, сазивање скупштине није правни посао, него унутрашњи корпоративни акт који представља унутрашњу меру управљања и пословођења, те се, посматрајући са те стране, може приговорити оваквом решењу у закону, уз уважавање свих мотива законодавца о уређењу дате материје. У упоредном праву, у погледу начина информисања акционара о предстојећој седници не постоје

4 Чл. 15 Директиве обавезује државе чланице да одмах након имплементације Директиве морају обавестити Комисију о датуму (дану) који су одредиле за утврђивање стања у књизи акционара (тзв. *record date*) како би Комисија у службеном листу Европске уније могла објавити листу датума *record date* које је одредила свака земља чланица. Таква листа објављена је у *Official Journal of European Union C 285/1* од 21. 10. 2010. На основу овог списка долази се до податка да је у Немачкој *record date* 21. дан пре одржавања главне скупштине, а примењује се само на друштва која издају акције на доносиоца, док је у Француској *record date* 3. радни дан (поноћ) пре одржавања главне скупштине. У Мађарској је *record date* 7. радни дан пре одржавања главне скупштине, а у Аустрији је *record date* крај 10. дана пре одржавања главне скупштине. Наведено према: Ćulinović Herc, E., Hasić, T., *Sudjelovanje dioničara u radu glavne skupštine dioničkog društva prema noveli Zakona o trgovačkim društvima, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci*, vol. 32, br. 1, str. 31–73, 2011; стр. 46.

5 Чл. 331, ст. 5 гласи: „Изузетно од ст. 4. овог члана, у случају јавног акционарског друштва које има преко 10.000 акционара на дан акционара, сматраће се да је друштво извршило обавезу из тог става ако акционарима који су поднели захтев омогући увид у списак из ст. 1. овог члана у просторијама друштва почев од наредног радног дана од дана акционара па до радног дана који претходи дану одржавања седнице скупштине, о чему је дужно да обавести акционаре у позиву за седницу скупштине.“

униформна решења, али се могу уочити неке правилности и тенденције. Традиционално се начини обавештавања акционара о заказаној седници разликују у зависности од тога да ли је акционарско друштво издало акције на име или на доносиоца (Zetzsche, 2008: 289–336). Уколико су акције на име, претпоставља се да је друштву познат идентитет акционара, те је због тога правило да се ови акционари индивидуално обавештавају, док уколико акције гласе на доносиоца, по природи ствари идентитет акционара је непознат, те је и индивидуално обавештавање немогуће. Због тога је јавни позив једино решење (Радовић, 2010: 131).

Регулатива сазивања скупштине по новом ЗПД показује да је усвојена концепција заснована на два паралелна система сазивања. Први систем је заснован на класичном папирном сазивању скупштине, што подразумева индивидуални позив препорученом поштом, јавни позив у најмање једном високотиражном листу који се дистрибуира на целој територији Републике Србије и преузимањем материјала лично или путем пуномоћника. Други систем подразумева примену електронских комуникација, односно позив имејлом, јавни позив објављивањем на интернет страници и преузимање материјала са интернет странице друштва.

Обавезна садржина позива за седницу скупштине регулисана је чл. 335, ст. 1. Наиме, ради се о обавезним елементима који представљају минимум његове садржине. Обавезни елементи су да позив мора садржати дан слања позива, место одржавања скупштине, време одржавања скупштине, предлог дневног реда, информације о начину на који се могу преузети материјали седнице, поуку о правима акционара у вези са учешћем у раду скупштине и обавештење о правилима за њихово остваривање, обавештење о дану акционара, те о формулару за садржину пуномоћја.

Под местом одржавања седнице подразумева се навођење тачне поштанске адресе – место, улица и број, а као допуна је могуће навођење имена просторије. Избор просторије је веома важан јер она мора имати довољан капацитет за смештај процењеног броја акционара. Неопходно је да буде снабдевена одређеном техником, као и да одговара одређеним безбедносним стандардима.

Информације о времену одржавања скупштине треба да садрже тачно време почетка рада седнице. При томе се мора водити рачуна да време одржавања седнице буде уобичајено, како би се донеле одлуке предвиђене дневним редом, а и како би се омогућио долазак и одлазак акционара у истом дану, те се указује да се скупштина најраније сазове у осам часова.

Што се тиче обавезне садржине која се односи на предлог дневног реда, неопходно је указати на недоследност овог законског текста. Наиме, сматра

се да је неопходна назнака о којим тачкама дневног реда се предлаже да скупштина донесе одлуку, као и навођење класе и укупног броја акција на основу којих се о тој одлуци гласа, и већине која је потребна за доношење одлука.

Обавештење о правилима и правима акционара за њихово учешће у раду скупштине мора бити прецизно и јасно, а дефинисана правила у складу са законом, статутом и пословником о раду скупштине. Тако на пример, наведено обухвата минималан број акција које акционар мора поседовати да би лично учествовао у раду скупштине (чл. 328, ст. 3), могућност гласања у одсуству (чл. 340) итд.

Позив за скупштину мора да садржи и податке о дану акционара (чл. 331) и то са напоменом да само лица која су акционари на тај дан имају право да присуствују и учествују у раду скупштине. Када су јавна друштва у питању потребно је и обавештење из ст. 5 истог члана, ако је испуњен услов у погледу броја акционара. Неопходно је да обавештење о дану акционара садржи и податке о праву на предлагање дневног реда и правила за постављање питања уз навођење рокова уз које се исти могу користити. Такође, обавештење о дану акционара мора садржати и опис процедуре о гласању преко пуномоћника, као и информацију о начину на који друштво омогућава акционарима доставу обавештења о именовану пуномоћника.

Уколико је друштво прописало обавезну употребу формулара иста се спроводи у складу са чл. 344 ЗПД. У Јапану је уобичајена пракса да компанија уз обавештење о одржавању скупштине акционара шаље индивидуалним акционарима бланко формулар о именовану заступника који акционар треба да потпише и врати компанији. Ова пракса се углавном објашњава потребом за постизањем кворума на скупштини, а уједно се и органима управљања компанијом обезбеђује већинска подршка приликом гласања (Чејовић, 2000: 104).

У погледу рока за слање позива за скупштину ЗПД познаје само минимални рок. У том смислу позив за редовну скупштину је неопходно послати најкасније 30 дана пре њеног одржавања (чл. 365, ст. 2), а за ванредну – најкасније 21 дан пре одржавања седнице скупштине (чл. 373). Питање рачунања рока је од велике важности зато што повреда правила о роковима за сазивање скупштине представља основ за поништај скупштинских одлука које су донете на тој скупштини. Што се тиче јавног објављивања позива за скупштину важе исти рокови као и код индивидуалних позива, без обзира да ли је у питању објављивање на интернет страници или у дневном листу. Када се позив објављује у дневном листу меродаван је датум који се налази у импресуму, а у случају објављивања на интернет

страници присутна је специфичност која се односи на трајање објављивања. Наиме, за разлику од дневног листа у којем је објављивање једнократно, објављивање на интернету мора трајати до дана одржавања седнице (чл. 335, ст. 5).

Уколико се ради о неодржавању скупштине због недостатка кворума законом је дата могућност да се иста понови, односно да може бити поново сазвана са истим дневним редом. Поновљена седница се може одржати најкасније 30 дана од дана када је требало да се одржи, а најраније 15 дана од неодржане седнице. Обавештење о одржавању поновљене седнице упућује се акционарима најкасније 10 дана пре дана предвиђеног за одржавање поновљене седнице. Овај дан може бити унапред одређен у првом позиву за одржавање седнице скупштине, али тако да тај дан не може бити дан који пада раније од осмог дана нити касније од тридесетог дана, рачунајући од дана неодржане седнице. Дан акционара за неодржану седницу важи и као дан акционара за поновљену седницу (чл. 352).

Процедура за приступање седници скупштине, у смислу одређивања начина на који ће се вршити идентификација акционара и њихових пуномоћника, уређена је одредбом чл. 350. Наиме, ЗПД акционарским душтвима нуди могућност да се одреде између две опције, што подразумева да друштво статутом или пословником скупштине одреди начин на који ће идентификовати акционаре и њихове пуномоћнике који присуствују скупштини и учествују у њеном раду или да се у актима друштва не уреди ово питање. У том случају идентитет лица која приступају седници биће утврђен на основу одредби ст. 3 овог члана које гласе:

- за физичка лица, увидом у лични идентификациони документ са сликом на лицу места;
- за правна лица, доказом о својству овлашћеног лица тог правног лица и увидом у лични идентификациони документ са сликом на лицу места.

Када се ради о измени позива, начелно се третира као нови позив. Стога уколико измене обухватају важне промене у погледу места и времена одржавања скупштине, неопходна је примена процедуре за сазивање скупштине, и то пре свега у погледу рокова за слање позива. Међутим, овакав приступ не важи ако се ради о незнатним променама, као што је на пример померање седнице за одређено време. У литератури је заступљен став по којем се померање седнице за 30 минута сматра мањом изменом, као и промена просторије у којој се седница одржава (Арсић, 2013: 93–106).

4. Место одржавања скупштине

Правило је да се седница скупштине одржава у седишту друштва. Ипак, орган који сазива седницу (одбор директора или надзорни одбор, у зависности од тога да ли је управљање друштвом једнодомно или дводомно) има право да одлучи да се седница скупштине одржи и у неком другом месту и то са разлогом, односно ради лакшег организовања седнице. Нарочито је потребно водити рачуна о могућим злоупотребама заказивањем седнице на другом месту. Закон не предвиђа никакве санкције само због промене места одржавања седнице, али уколико је акционарима ново место на којем је заказана скупштина неприступачно, односно предалеко, те им је на тај начин онемогућено да присуствују седници скупштине – долази до тешких повреда права акционара. Наиме, основно право акционара јесте право на учешће у раду скупштине које му се не може ускратити и одузети.⁶ Одлуке донете на седници скупштине која није прописно сазвана ипак ће бити пуноважне уколико су сви акционари присуствовали седници скупштине и ако нико није приговорио доношењу одлуке.⁷ Другачије решење би било у потпуности супротно циљу законских норми о припреми и одржавању седнице скупштине, јер су оне прописане управо ради заштите права акционара да присуствују седници скупштине и учествују у доношењу одлука (Марковић, Бајаловић, 2012: 134).

Неугодности у вези са присуствовањем седници које су настале као последица модерне структуре власништва могу бити превазиђене коришћењем информатичке технологије (Samat, Hasani, 2015: 766). Помоћу ње се људи могу сусрети без потребе да сви заиста буду на једном месту, што би помогло акционарима а и компанијама у смислу смањивања трошкова. Међутим, употреба технологије у организовању седница скупштине не значи само праћење трендова, него захтева планирање и узимање у обзир многих фактора. У супротном, ако не постоје адекватни механизми, вршење права акционара путем електронских средстава може да се претвори у инструмент који стоји на располагању органима управљања да ојачају своју моћ и ослабе или неутралишу стварну контролу акционара кроз седницу скупштине.

6 ОЕЦД принципи корпоративног управљања убрајају право на учешће у раду скупштине и право гласа међу основна права акционара (*OECD Principles of Corporate Governance Paris 2004. par II*).

7 И *Zakon o trgovačkim društvima Republike Hrvatske*, Narodne novine, br. 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15 у чл. 356, ст. 2 прописује да је одлука пуноважна и ако се сви акционари који нису присуствовали седници сагласе са одлуком.

Учешће на седници електронским путем може се одвијати у неколико облика и то:

- Седнице које се одржавају на више места – мултилокалне седнице. Акционари су физички присутни на једној од њих, а посредством екрана могу да прате шта се дешава на другој локацији. Како би се остварила сврха седнице, комуникација мора бити двосмерна.
- *On line* седница – седница на којој постоји могућност да се учествује путем интернета. Наведено значи да постоји регуларна физичка седница, а да је акционари прате путем интернета или да гласају електронским путем. Учешће акционара може бити и индиректно у случају када акционар електронским путем даје инструкције пуномоћнику и директно, када гласа електронским путем.
- Виртуелне седнице – седнице које се у потпуности спроводе путем савремених технологија, без одржавања физичке седнице. Оне могу бити организоване путем чета или употребом слике и звука (*Von der Crone*).⁸

У праву САД, Делавер је била прва држава која је употребила електронску комуникацију у компанијском праву, тако што је одржавала виртуелне седнице. Прецизније, прву виртуелну седницу је одржала компанија *In-forde* у априлу 2001. године, а постепено су и друге компаније почеле са усвајањем ове праксе, тако да их је 2014. године било чак 53.

Одредбом чл. 341 ЗПД акционарима у Републици Србији је дата могућност учешћа у раду скупштине и електронским путем. Сам Закон нуди неколико варијанти електронске организације. Ставом 1 овог члана предвиђено је да на аутономној основи статут или пословник о раду скупштине⁹ може омогућити учешће у раду скупштине и електронским путем:

- преносом скупштине у стварном времену;

8 Von der Crone, H. C., *Die Internet Generalversammlung*, доступно на: http://www.rwi.uzh.ch/lehre/forschung/alphabetisch/vdc/cont/Internet_Generalversammlung.pdf

9 Иако се у овом ставу наводи да се на аутономној основи статутом или пословником о раду скупштине може омогућити учешће у раду скупштине и електронским путем, сматрамо да треба указати на однос између статута и пословника, јер иако оба акта представљају аутономну регулативу постоје значајне разлике међу њима. Пословник о раду скупштине је процесни пропис који нема карактер статута. Наведено се види из различитих регулатива које се односе на измене ова два акта, пре свега у погледу већине за доношење одлуке. Неопходно је указати да је пословник о раду искључиво интерни документ друштва, па самим тим има искључиво интерно дејство. Овај акт се у хијерархији норми налази не само испод закона, него и статута.

- двосмерним преносом скупштине у стварном времену, путем којег се омогућава обраћање акционара скупштини са друге локације;
- механизмом за гласање електронским путем било пре, током или после седнице, без потребе да се именује пуномоћник који је физички присутан на седници.

Из угла данашњих могућности, пренос у „стварном времену“ може да се тумачи као пренос преко интернет странице друштва, што је бесплатно или кошта занемарљиво мало. На овај начин се омогућава акционарима који нису физички присутни и који нису именовали пуномоћника да прате седницу. Ипак, ово је само једносмерна комуникација, јер акционари не могу учествовати у дискусијама нити могу гласати. Стога је законодавац предвидео и двосмерни пренос скупштине у стварном времену, који омогућава акционарима како учешће у дискусијама тако и гласање.

Учешће у раду скупштине електронским путем може бити ограничено услед потребе идентификације акционара и сигурности електронске комуникације (ст. 2), а председник скупштине има обавезу да прекине седницу скупштине уколико установи да постоје сметње у смислу ст. 1, т. 1.

Све снажнија професионализација састава скупштине, односно повећање институционалних инвеститора и глобализација капитала и тржишта захтевају прихватање савремених техничких средстава која олакшавају прекогранично гласање и одлучивање без одржавања физичке седнице или комбиновано (Васиљевић, 2011: 521). Међутим, при томе је неопходно обезбедити правна средства у циљу контроле идентитета и одлучивања у интересу акционара. Било би неопходно и установити и прилагодити правила поступка сазива скупштине, кворума и већине за одлучивање савременим потребама брзине коју омогућује технички развој, али никако не треба занемарити потребу обезбеђења правне сигурности и спречавање злоупотребе већине, а понекад и мањине.

5. Закључак

На основу свега претходно изнетог, могло би се резимирати да је скупштина акционарског друштва најрелевантнији орган управљања, коју чине сви чланови, тј. сви акционари друштва.

Акционар има право да учествује у раду скупштине, а да би присуствовао седницама скупштине он мора бити позван на одговарајући начин.

Колики значај се придаје самој скупштини као органу друштва и акционарима, као члановима скупштине, сведочи и чињеница да је и сам

законодавац, па самим тим и држава, заинтересована да на императивни начин пропише поступак сазивања скупштине, садржину позива, начин достављања и сл. Међутим, насупротив томе, можда треба размотрити и ниво те обавезне регулативе, односно да ли се на такав начин угрожава аутономија и слобода у одлучивању органа друштва, те да ли то може бити у колизији са уставним начелима која се тичу слободе предузетништва која се може ограничити само из таксативно наведених разлога (ради заштите здравља људи, животне средине и природних богатстава и ради безбедности Републике Србије) (члан 83 Устава РС). Иако, по мишљењу аутора, законска регулатива само додатно потврђује значај овог питања, можда се анализом различитих решења која постоје у упоредној судској пракси и у теорији може пронаћи адекватан одговор или, боље, адекватна мера у обавезном регулисању питања која иначе спадају у домен аутономног одлучивања друштва.

Више пута је наведено и новелирање одредби закона које се тичу коришћења савремених информатичких технологија. С обзиром на то, прописано је да се статутом или пословником о раду скупштине може омогућити учешће у раду скупштине и електронским путем, али у циљу ефикаснијег сазивања и одржавања седница скупштина. Термин „може омогућити“ непрецизно одређује када ће се то омогућити и на који начин ће органи друштва о томе доносити одлуку, па се може замислити много различитих ситуација у пракси, без прецизног оправдања овакве одлуке. Отуда, требало би додатно прилагодити и унапредити правни оквир који се тиче управо употреба савремених информационаих технологија у овој области.

Такође, видљива је и потреба осавремењавања актуелног ЗПД, и то не толико због захтева хармонизације са правом Европске уније, колико због потребе достизања све универзалнијих стандарда корпоративног управљања на овом плану.

Литература/References

Арсвић, З., Сазивање скупштине акционарског друштва према Закону о привредним друштвима из 2011. године, *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду*, вол. 47, бр. 2, стр. 93–106, 2013.

Арсвић, З., Основи за рушљивост одлука скупштине акционарског друштва, *Правни живот*, вол. 55, бр. 11, стр. 15–24, 2006.

Васиљевић М., Општи (филозофскоправни) поглед на развој института управљања компанијама у упоредном праву и пракси, *Правна ријеч*, вол. 8, бр. 28, стр. 513–533, 2011.

Von der Crone, H. C., *Die Internet Generalversammlung*, доступно на: http://www.rwi.uzh.ch/lehreforschung/alphabetisch/vdc/cont/Internet_Generalversammlung.pdf

Zakon o trgovačkim društvima Republike Hrvatske, Narodne novine, br.111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15.

Zakon o привредним друштвима, Службени гласник РС, бр. 36/11, 99/2011, 83/2014, др. закон и 5/2015.

Zetzsche, D., Shareholder passivity, cross-border voting and the shareholder rights directive, *Journal of Corporate Law Studies*, vol. 8, no. 2, pp. 289–336, 2008.

Марковић-Бајаловић, Д., Ништавност и/или побојност одлука скупштине акционарског друштва, *Право и привреда*, вол. 49, бр. 4–6, стр. 132–148, 2012.

Радовић, В., Информисање акционара пре седнице Скупштине акционарског друштва, *Правни живот*, вол. 59, бр. 11, стр. 117–144, 2010.

Samat, N. H. A., Hasani, M. A., A legal perspective of shareholders' meeting in the globalised and interconnected business environment, *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, no. 172, pp. 766–767, 2015.

Стефановић, С., Станивук, Б., *Коментар Закона о привредним друштвима: (са приручником за практичну примену)*, Београд, Параграф Цо; Нови Сад, Параграф Лекс, 2012.

Устав Републике Србије, Службени гласник РС, бр. 98/2006.

Commission Directive 2007/39/EC, of 26 June 2007 amending Annex II to Council Directive 90/642/EEC as regards maximum residue levels for diazinon

Čulinović Herc, E., Hasić, T., Sudjelovanje dioničara u radu glavne skupštine dioničkog društva prema noveli Zakona o trgovačkim društvima, *Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci*, vol. 32, br. 1, str. 31–73, 2011.

Чејовић, П., Права мањинских акционара у јапанском праву, *Право и привреда*, бр. 5–8, стр. 101–110, 2000.

Goran Maričić, LL.D.,

*Joint Services Section of the Government of the Republic
of Srpska, Banjaluka Republic of Srpska, B&H*

CONVENING THE SESSION OF THE SHAREHOLDERS' MEETING

Summary

In this paper, the author analyzes relevant provisions of the applicable Company Act which define convening the session of the Shareholders' Meeting by using the normative, comparative and partly legal history method. It has been determined that only shareholders could be members of the Shareholders' Meeting, who are properly summoned to attend the sessions of the Meeting. The legal provision related to the invitation to attend the Meeting session, the legal possibility of refuting the decisions of the Meeting which was not convened pursuant to this Act and the company Statute, as well as the legal provisions on the place of convening the session justify the author's decision to analyze these issues in more detail. Namely, the envisaged rules unambiguously link the imperative legal provisions to the dispositive decisions of competent authorities, where the imperative regulation of economic relations bears witness not only about the relevance of given relations but also about the interest of the state itself to establish the internal operation of economic entities on the principle of uniformity. In this paper, the author also considers the participation in session via electronic means of communication, which is a kind of novelty imposed by the information age and digital revolution.

Keywords: *shareholders, summons, venue, meeting.*